

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Illvstrivm Miracvlorvm Et Historiarvm Memorabilivm Lib. XII

Caesarius <Heisterbacensis>

Antverpiae, 1605

De sacramento corporis & sanguinis Christi, quid sit sacramentum, quae res sacramenti, quae causa institutionis, quae forma, quis modus conuersionis, vel sampsonis, cap. primum.

urn:nbn:de:hbz:466:1-13177

CAPITA LIBRI IX.

543

ignis deuorauit, cap.	60.
De alio, qui sine ordinibus celebrans, crucifixum vidit la-	61.
crymantem, cap.	62.
Quomodo sacra Eucharistia sumi debeat, cap.	63.
De Virico Conuerso, qui carbones sumere visus est loco	64.
sacramenti, cap.	65.
De Conuerso proprietario, qui corpus Christi sumere non	66.
potuit, cap.	67.
De hostia, que in Belle de corporali resiliuit ob vermiculum	
in ea decoctum, cap.	
De corporali, quod ob tactum impregnata sanctimonialis	
sanguineam contraxit maculam, cap.	
De corporali, quod Godescalcus in exiccatione rupit, & di-	
uina virtus reparauit, cap.	

DE SACRAMENTO
CORPORIS ET SANGVI-
NIS CHRISTI LIBRI NONI

CAPVT PRIMVM.

CÆSARIVS

INIVERSA ecclesie sacramen-
ta, corporis & sanguinis Christi
sacramentum præcellit: in ipso
via, veritas, & vita: via, quia dignè
accedentes ducit ad Deum; vnde
& viaticum dicitur: veritas, quia
edentes Christo incorporat, vn-
de & sacra communio vocatur:

De ipso
Eucharistia sa-
cramen-
to.
Ioan. 14.

vita, quia Christo incorporatos in anima mori non
sinit, vnde & Eucharistia dicitur, id est bona gratia.
De primo Saluator dicit: Ego sum panis viuus, qui de
cælo descendi. Si quis manducauerit ex hoc pane, vi-
uet in æternum, &c. ecce via. Qui descendit, ipse est
& qui ascendit, secum ducens omnia sua membra; alia
in re, alia verò in spe. De secundo idem dicit: Caro

Ioan. 6.
Ephes. 4.
Ioan. 6.

M. m

mea

Ibidem.

mea verè est cibus, & sanguis meus verè potus est: ecce veritas. Ait & de tertio; Qui manducat panem hunc, viuet in aeternum: ecce vita. Simile intelligas de calice. Nec absque mysterio de corpore & sanguine Christi in nona distinctione tractandum suspicor, quia numerum nouenarium Philosophus exterminatori omnium, id est morti, assignauit: & Christus, qui est vita omnium, nona hora diei in cruce expirauit. Sacramentum hoc fit in commemorationem Domini mortis. Vnde Apostolus in prima epistola Corinthiis scribit, dicens: Quotiescunque manducabitis panem hunc, & calicem biberis, mortem Domini annuntiabitis, id est representabitis, donec veniat, ad iudicium scilicet: ita glosa exponit. Apparente eo in gloria, cessabit figura. Omnia quæ in superioribus distinctionibus dicta sunt, scilicet de conuersione, de contritione, confessione, satisfactione & simplicitate, quædam præparamenta sunt ad hoc sacramentum. Nullæ etiam visiones magis fidem roborant, quàm cum eum, quæ sub specie panis & vini latere credimus, oculis corporeis intuemur. APOLLONIVS: Antequam mihi visiones edisseras, peto vt breuiter me expedias, quid sit hoc sacramentum, quæ res sacramenti, quæ causa institutionis, quæ forma, quis modus conuersionis, quis modus sumptionis. CÆSARIUS: De Sacramento Eucharistiæ tractandum est cum timore ac reuerentia, quia magis in illo operatur fides, quàm ratio humana: audi tamen breuiter quæ maiores nostri de illo senserunt. Tria sunt in sacramento hoc consideranda, vnum, quod tantum est sacramentum; alterum, quod est sacramentum & res; tertium, quod est res & non sacramentum. APOLLONIVS: Quid est sacramentum tantum? CÆSARIUS: Species visibilis panis & vini. APOLLONIVS: Quid est sacramentum & res? CÆS. Caro Christi propria & sanguis. APOL. Quid est res & non sacramentum? CÆS. Mystica Christi caro, ecclesiæ scilicet vnitas. APOL. Quare dicitur sacramentum? CÆSARIUS: Quia sacræ rei est signum, aliud ibi videtur, & aliud ibi creditur. APOLLONIVS: Quæ

*1. Cor.
11.**Haymo
in eum
locum.**Tria in
Eucha-
ristia cõ
sideran-
da.*

fuit

suit causa institutionis? CÆSARIVS: Quia Dominus, ut dicit Eusebius Emiffenus, corpus assumptum ablaturus erat ab oculis nostris, & illaturus sideribus, necesse erat vt in die cœnæ sacramentum veri corporis & sanguinis consecraret, vt coleretur iugiter per mysterium, quod semel offerebatur in pretium. APOLLONIVS: Quæ est vtilitas in hac institutione? CÆSARIVS: Duplex est in eo vtilitas, quia in illius perceptione augetur virtus, id est charitas, & est medicina quotidianæ infirmitatis; vnde Augustinus; Iteratur quotidie hæc oblatio, licet Christus semel passus sit, quia quotidie in peccatis labimur, sine quibus mortalis infirmitas viuere non potest: & quia quotidie labimur, quotidie Christus pro nobis mysticè immolatur. APOLLONIVS: Quæ est forma huius sacramenti? CÆSARIVS: Forma attenditur in verbis & in rebus: in verbis, quia cum hæc verba proferuntur, Hoc est enim corpus meum: & post, Hic est sanguis meus, conuersio fit panis & vini in corpus & sanguinem Christi. Vnde Ambrosius; Sermone Christi hoc conficitur sacramentum, quia sermo Christi creaturam mutat, & sic ex pane fit corpus Christi, & vinum cum aqua in calicem misum fit sanguis, consecratione verbi cœlestis. APOLLONIVS: Quis est modus conuersionis? CÆSARIVS: Modus est ineffabilis: panis, vt dictum est, cum hæc verba proferuntur, Hoc est corpus meum, Dei virtute per ministerium sacerdotis, transit in corpus Christi: simile intelligas de vino, manentibus tamen accidentibus, colore scilicet, pondere, & sapore. APOLLONIVS: Potest de aliquo grano, nisi de frumento, hoc sacramentum confici? CÆSARIVS: Sicut sanguis non conficitur nisi de vino, & hoc expresso, ita nec corpus Christi, nisi de frumento, & hoc in panem redacto; quia Dominus grano frumentise comparauit, nec non & pani. APOLLONIVS: Quis est modus sùptionis? CÆS. Dupliciter sumitur, spiritualiter & sacramentaliter bono vtroque modo māducat, malus verò sacramentaliter tantum

M m 2

sic

*Causa
institutio
nis.**Emi. hō. 5
de Pa-
schate.
Vtilitas**Hymno
inc 10 ep.
ad Hebr.**Forma**Am.
brof. l. 4.
de sacra-
cap. 4.
de ijs quæ
mysticè in
te cap. 9.
Modus
conuersionis.**Materia**Ioan 12.
6.**Modus
sùptionis.*

lic non manducans manducat: & è conuerso. **APOLLONIVS:** Quare sumitur sub duplici specie, cum sub utraque Christus sit totus? **CÆSARIUS:** Ut ostenderetur totam humanam naturam suscepisse, ut totam redimeret; panis enim ad corpus, sanguis ad animam referitur. Hæc tibi breuiter dicta sufficiant, quia in sententijs de his plenius tractatur. **APOLLONIVS:** Cum omnia, quæ dicta sunt, credam, quatuor tamen mihi probari desidero, non sententijs, sed exemplis. Primum est, quod sub specie panis sit verum corpus Christi natum ex Virgine: secundum, quod sub specie vini sit verus eius sanguis: tertium, quod dignè conficientes siue communicantes mereantur gratiam, indignè autem pœnam. **CÆSARIUS:** dicam tibi plura de singulis exempla, fidei nostræ satis necessaria, quæ mihi a personis probatis sunt relata.

*Lib. 4. scti
dist. 8. &
sequē.*

CAPVT II.

*Miraculo,
quibꝰ
veritas
Eucharisti
cōpro-
batur, &
primò
sub specie
panis.*

*Psal. 44.
1. Petri 1.*

FVit apud nos monachus quidam, Godescalcus nomine, de castro Volmensteyne oriundus, & in maiori ecclesia Coloniae Canonicus: ante conuersionem satis extiterat lubricus, sed bene morigeratus: modica ei scientia litterarum inerat, sed spiritus scientiæ & pietatis ad magnam vitæ perfectione illum prouexerat. Hic cum ante hos sex annos in die natalis Domini, ad priuatum quoddam altare, missam cum multa deuotione & lachrymis, ut ei moris erat, inchoasset, scilicet: Puer natus est nobis, factaq; trãsubstantiatione, non iam in manibus suis speciem panis, sed infantem pulcherrimum, inò speciosissimum illum forma præ filijs hominum, in quem & angeli prospicere concupiscunt, tenuit & vidit: cuius charitate succensus, & mira pulchritudine delectatus, cõplexus est eum ac deosculatus. Timens tamen morã propter circumstantes, super corporale dilectum posuit, & ille, ut missa perfici posset, formam sacramentalẽ resumpsit. Quamdiu beatus ille vidit speciem infantis, nullã ibi vidit speciem panis, & è conuerso. Qui cum nescio cui visionem reuelasset, tacita persona sua &